
Predgovor

Kršćanin je čovjek koji živi u trajnoj napetosti između povijesnog angažmana i nade u eshatološko dovršenje ljudske povijesti. Napetost je to između fragmenta i punine, između radikalnosti evanđeoskih vrijednosti i njihovog uvijek ograničenog ostvarenja u životu zemaljskog grada. Dokinuti tu napetost nije moguće. Naime, kao što objava Božja, posredovana povijesnim strukturama, uvijek čuva svoj apofatički karakter, tako i dnevno nastojanje kršćana oko izgradnje zajedničke ljudske sudbine mora biti uvijek svjesno ograničenosti raspoloživih sredstava, a time i ograničenosti i bitne nedovršenosti konkretnih ostvarenja vrijednosnih postulata Evanđelja.

Politika, shvaćena kao institucionalizirani oblik brige o što uspješnijem funkcioniranju društvenog suživota, zacijelo je jedno od tih ograničenih ljudskih instrumenata. Istina, bilo je u povijesti kršćanstva raznovrsnih pokušaja dokidanja te konstitutivne napetosti između apsolutnih ideala i ograničenosti sredstava, a time i kompromisnog karaktera političkih rješenja. Katkad je to bio pokušaj bijega od politike u ime evanđeoske radikalnosti, dok se je drugi put pokušala ostvariti utopija kršćanskog političkog društvenog poretka. Ali nakon toliko sabranog povijesnog iskustva, danas znamo da ni dezertiranje iz političkog života, a ni utopijski san o integralnom kršćanskom društvu nisu Evanđelju primjerene opcije, da vode do velikih zala.

Elitističko odricanje od sudjelovanja u političkom životu znači manihejsko, neevanđeosko zatvaranje u kršćanske mikroambijente i prebacivanje odgovornosti za kvalitetu suživota u zemaljskom gradu na leđa drugih, onih "manje savršenih", njihovim svjetonazorskim i političkim vizijama. Eventualni pak projekt izgradnje integralnoga kršćanskog društvenog poretka ne uvažava negativna povijesna iskustva i svjetonazorski pluralizam suvremenih društava te očituje kako nedovoljno izoštreni, anakroni pojam osobe i njezinih nedokidivih prava tako i neuvažavanje autonomije političkog

prostora u odnosu na religijsku i crkvenu sferu. Prema tome, kršćani su pozvani da svoju brigu o zajedničkoj dobrobiti društava u kojima žive iskažu svojim zauzetim sudjelovanjem u oblikovanju praktičnog života na svim razinama, kako na razini civilnog društva, tako i na području stranačke političke dijalek-tike. Pritom je riječ o neposustalom traganju za nikada završenom sintezom između vlastitog svjedočenja evanđeoskih vrijednosti, s jedne, te poštivanja političkih zakonitosti i demokratskog pluralizma, s druge strane.

Da prepoznatljiv i dosljedan angažman kršćana u politici nije odveć jednostavna i jednoznačna stvar, svjedoči i doktrinarna nota Zbora za nauk vjere od 16. siječnja 2003. U njoj se kršćane angažirane u politici potiče da u kontekstu prevladavanja jedne vrijednosno ambivalentne neoliberalističke kulture, prožete relativizmom, pridonese "ulijevanju etičke duše" u demokratski život (br. 2). Tražiti najprikladnije oblike političkog posredovanja etičkih vrijednosti Evanđelja na što široj antropološkoj osnovi, tako da ih i "drugi" mogu prepoznati kao svoje, zapravo je trajna zadaća kršćana u politici (br. 6-7).

Posvijestiti neke od temeljnih koordinata tog ne baš lakog i apriori zajamčeno skladnog odnosa kršćana i politike bio je središnji cilj i međunarodnoga teološkog simpozija održanog na KBF-u Sveučilišta u Splitu, 24. i 25. listopada 2002. pod naslovom *Kršćani i politika*. Tako A. Milardović analizira nosive elemente globalizacije i globalizma pod vidom njihova utjecaja na radikalnu redefiniciju i preobrazbu tradicionalnog značenja politike. O značenju politike u kontekstu postmoderne i o kršćanskom djelovanju u politici kao obliku sudjelovanja na dovršenju Božjeg stvaranja svijeta raspravlja I. Markešić. Vrijednosnu dvoznačnost globalizacije i internetizacije analizira D. Lozina, videći u dosljednom prakticiranju alternativnih kršćanskih vrijednosti korektivnu protutežu tim suvremenim fenomenima. Svetopisamsko utemeljenje kršćanskog angažmana u politici djelomično tematizira M. Vugdelija u svojem prikazu "političke dimenzije starozavjetne vjere". I. Sanna pak stavlja u središte svojeg razmišljanja o političkoj dimenziji kršćanskog poimanja čovjeka pojam 'slike Božje', uz pomoć

kojeg pokušava utemeljiti kršćansku političku praksu na trinitarnoj ontologiji. Odlučujući doprinos II. vatikanskog sabora redefiniranju odnosa Crkve i svijeta, a time i kršćana i politike vrednuje J. Jelenić, dok K. Gabriel na temelju proučavanja funkcioniranja političkog u modernom društvu pokazuje kako se mjesto i oblici kršćanskoga političkog angažmana u modernom društvu sve više premještaju prema civilnom društvu. Odnosu javnoga i političkog djelovanja kršćana prema medijima u prošlosti i sadašnjosti posvećen je članak J. M. Mataušića. Izrazito hrvatskim temama bave se tekstovi Lj. Antića i M. Kukoča. Dok Antićeve analize angažmana kršćana u hrvatskoj politici posljednjeg desetljeća dolaze do jedne bitno nepovoljne procjene njihove evanđeoske dosljednosti, Kukoč, iz perspektive sudionika u aktualnoj hrvatskoj vlasti, govori podosta optimistički o učinkovitosti nastojanja hrvatske vanjske politike u smjeru europskih integracija.

N. A. Ančić - N. Bižaca